

В И С Н О В О К

До протоколу № 185
від 08 вересня 2025 року

до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України
щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції»
(реєстр. № 13312-1 від 10.06.2025)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука на своєму засіданні 08 вересня 2025 року (протокол № 185) розглянув у межах предметів свого відання проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції» (реєстр. № 13312-1 від 10.06.2025), поданий народними депутатами України Лічман Г. В., Наталухою Д.А. та Кисилевським Д.Д., і зазначає таке.

Законопроект є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції» (реєстр. № 13312 від 26.05.2025).

Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики визначений головним з опрацювання цього законопроекту.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його метою є зміцнення позицій виробників органічної продукції, зокрема органічних харчових продуктів, та ремісничих харчових продуктів на внутрішньому ринку шляхом запровадження нових механізмів державної підтримки для таких виробників, а також впровадження додаткових механізмів сприяння таким виробникам, що здебільшого відносяться до середнього та малого бізнесу, на місцевому рівні.

Законопроект передбачає комплексне вдосконалення законодавства у сфері державної підтримки виробників органічної продукції, зокрема органічних харчових продуктів, та ремісничих харчових продуктів, таким шляхом:

запровадження особливих форм державної підтримки виробників органічної продукції, зокрема органічних харчових продуктів, та ремісничих харчових продуктів, а саме: створення та підтримка спеціалізованих секторів для реалізації органічних та ремісничих харчових продуктів на ринках, ярмарках; організація виставок і виставкових заходів, фестивалів, ярмарок органічної

продукції; забезпечення присутності органічної продукції при здійсненні публічних закупівель; сприяння щодо присутності на договірних умовах органічних харчових продуктів у торговельних приміщеннях суб'єктів роздрібної торгівлі;

усунення прогалин законодавчого регулювання щодо порядку надання державної підтримки виробникам органічної продукції, зокрема органічних харчових продуктів, та ремісничих харчових продуктів, який за положеннями законопроекту має визначатися постановами Кабінету Міністрів України;

створення правових передумов для затвердження органами місцевого самоврядування місцевих цільових програм підтримки виробників ремісничих харчових продуктів, сприяння розвитку реалізації органічних та ремісничих харчових продуктів на ринках, ярмарках, зокрема шляхом створення спеціалізованих торговельних секторів для реалізації таких продуктів, проведення інформаційно-просвітницьких компаній щодо таких продуктів.

Законопроектом запропоновано внести зміни до Законів України «Про державну підтримку сільського господарства України», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та «Про місцеве самоврядування в Україні».

При цьому, на відміну від проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції» (реєстр. № 13312 від 26.05.2025), альтернативним до якого подається цей законопроект, зміни до Законів України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та «Про захист від недобросовісної конкуренції» вноситися не будуть, оскільки зазначені питання регулюються актами ЄС, а саме Директивою 2019/633 про недобросовісні торговельні практики у відносинах між підприємствами у ланцюзі постачання сільськогосподарської продукції та харчових продуктів та Регламентом ЄС 2015/715 щодо обмеження розміру комісії інтерчейндж, більш комплексно.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) надало зауваження та пропозиції.

Зокрема, відзначено, наступне.

У проекті дублюються окремі положення. А саме: в оновленому пункті 17².6 статті 17² Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» визначаються види державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції, які поширюються на всіх таких виробників, а у оновленому пункті 17².9 та у новому пункті 17².13 зазначеного Закону – на окремі групи таких виробників (відповідно на виробників органічної продукції та виробників ремісничих харчових продуктів). За цих умов, на думку ГНЕУ, необхідність у дублюванні у змінах до пункту 17².9 та у пункту 17².13 статті 17² Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» положення про державну підтримку організації виставок, виставкових заходів, фестивалів, ярмарок відповідної продукції відсутня, оскільки зазначене положення включено до змін до пункту 17².6 статті 17².

Викликали у ГНЕУ зауваження запропоновані зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Так, законопроектом передбачається,

що виключно на пленарних засіданнях сільських, селищних, міських рад вирішуються, серед іншого, питання затвердження «місцевих цільових програм підтримки для виробників ремісничих харчових продуктів» (зміни до пункту 22 частини першої статті 26).

Однак, по-перше, чинна редакція зазначеного пункту 22 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», яка стосується права відповідних місцевих рад затверджувати місцеві цільові програми, не містить вичерпного переліку відповідних програм, а навпаки, передбачає можливість «затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування». Тобто, на даний час сільські, селищні, міські ради вже мають право затверджувати місцеві цільові програми з будь-яких питань місцевого значення, віднесених до відання місцевого самоврядування, а тому в розширенні відповідного переліку пункту 22 частини першої статті 26 зазначеного Закону, на думку ГНЕУ, немає нагальної потреби.

По-друге, з тексту проекту не є чітко зрозумілими завдання та заходи, якими мають наповнюватись зазначені програми, адже у проекті передбачається лише доповнення статті 30 новим пунктом 8¹, де йдеться про сприяння виконавчими органами сільських, селищних, міських рад «розвитку реалізації органічних та ремісничих харчових продуктів на ринках, ярмарках, зокрема шляхом створення спеціалізованих торговельних секторів для реалізації таких продуктів, проведення інформаційно-просвітницьких компаній щодо таких продуктів». Водночас, повноваження щодо здійснення інших заходів стосовно підтримки виробників органічної продукції, згідно з положень проекту, мають здійснюватися в рамках їх державної підтримки (зміни до Закону). Відповідно до абзацу першого пункту 1 пояснювальної записки до проекту, в якому міститься обґрунтування необхідності прийняття законопроекту, зазначено, що «законопроект розроблений з метою вдосконалення правового регулювання у сфері державної підтримки аграрного сектору, зокрема посилення державної підтримки виробників органічної продукції, органічних та ремісничих харчових продуктів».

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції розглянуло законопроект та повідомило про відсутність пропозицій і зауважень.

Міністерство фінансів України повідомило, що законопроект потребує доопрацювання та надання фінансово-економічних обґрунтувань.

Міністерство економіки України (наразі – **Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України**) підтримує законопроект.

Міністерство охорони здоров'я України повідомило про відсутність пропозицій і зауважень до тексту законопроекту.

Національна академія аграрних наук України надала зауваження та пропозиції, які підготували фахівці Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» (далі – ННЦ «Інститут аграрної економіки»).

Зокрема, відзначено, що даному законопроекту притаманні ті ж недоліки, що й основному законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України

щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції» (реєстр. № 13312 від 26.05.2025) – у частині положень, що регламентують удосконалення механізмів державної підтримки виробників органічної та ремісничих продуктів.

Також фахівці ННЦ «Інститут аграрної економіки» відзначили про некоректність формулювань окремих положень законопроекту.

Зокрема, у пункті 17^{-2.9} запропоновано доповнити шляхи державної підтримки виробників органічної продукції абзацом такого змісту «створення та підтримка спеціалізованих торговельних секторів для реалізації органічних харчових продуктів на ринках, ярмарках;». На думку фахівців ННЦ «Інститут аграрної економіки» залишається не зрозумілим, у який спосіб держава повинна щось «створювати» та «підтримувати» «на ринках та ярмарках», якщо відповідні питання є компетенцією органів місцевого самоврядування.

Законопроектом пропонується внести окремі зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», які також викликали зауваження у фахівців ННЦ «Інститут аграрної економіки».

Оскільки органи місцевого самоврядування наділені правом затверджувати місцеві цільові програми з будь яких питань місцевого значення, віднесених до відання місцевого самоврядування, то розширення положень пункту 22 частини першої статті 26 «Виключна компетенція сільських, селищних, міських рад» словами «зокрема, місцевих цільових програм підтримки для виробників ремісничих харчових продуктів», на думку фахівців ННЦ «Інститут аграрної економіки», позбавлено практичного сенсу.

Крім того, із запропонованих положень, зауважують фахівці ННЦ «Інститут аграрної економіки», не до кінця зрозумілими є завдання та заходи, якими мають наповнюватися зазначені програми, адже законопроектом передбачаються лише доповнення статті 30 «Повноваження в галузі ЖКГ, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку» новим пунктом 8¹, де йдеться про сприяння «розвитку реалізації органічних та ремісничих харчових продуктів на ринка, ярмарках, зокрема шляхом створення спеціалізованих торговельних секторів для реалізації таких продуктів, проведення інформаційно-просвітницьких компаній щодо таких продуктів».

Національна академія медичних наук України рекомендувала при прийнятті остаточного рішення щодо підтримки даного законопроекту керуватися науково-експертним висновком, який підготували фахівці Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад» (далі – УАРОР) вказала на недоцільність запропонованих законопроектом змін до пункту 22 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», якими пропонується визначити, що виключно на пленарних засіданнях сільських, селищних, міських рад вирішуються, серед іншого, питання затвердження «місцевих цільових програм підтримки для виробників ремісничих харчових продуктів», оскільки чинна редакція норми в яку пропонуються зміни вже передбачає припис, що виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються «питання затвердження програм соціально-

економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування». Конкретизувати за напрямками місцеві цільові програми, на думку УАРОР, вбачається недоцільним. Відзначено, що зі змісту законопроекту не зрозумілі завдання та заходи, які повинні міститись в таких програмах.

Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики України, який визначений головним з підготовки законопроекту, на своєму засіданні 07 липня 2025 року розглянув законопроект та за результатами його розгляду рекомендував Верховній Раді України за наслідками його розгляду відхилити.

Підкомітет з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти, розглянувши на своєму засіданні 25 серпня 2025 року законопроект реєстр. № 13312-1 та надані до нього експертні висновки, пропонує за результатами його розгляду на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України прийняти зазначений проект Закону за основу.

Заслухавши та обговоривши інформацію голови підкомітету з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти О. Коваль, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції» (реєстр. № 13312-1 від 10.06.2025), поданий народними депутатами України Лічман Г.В., Наталухою Д.А. та Кисилевським Д.Д., за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Направити цей Висновок, висновки Національної академії аграрних наук України, Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад» до Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики, який визначений головним з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК